

BILDANDE AV NATURRESERVATET NÄSEN I TINGSRYDS KOMMUN

BESLUT

Länsstyrelsen i Kronobergs län föreskriver med stöd av 7 kap. 4–6 och 30 §§ miljöbalken (1998:808) följande:

Området Näsen förklaras som naturreservat. Gräns för naturreservatet ska vara den gräns som anges i bifogad karta (bilaga 1).

För att uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatet.

Markägare och annan sakägare ska tåla de inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheten samt tåla visst intrång som framgår av A- och B-föreskrifterna i länsstyrelsens beslut. Allmänheten har att iaktta de ordningsföreskrifter inom reservatet som benämns C-föreskrifter i länsstyrelsens beslut.

Länsstyrelsen fastställer bifogad skötselplan (bilaga 2) för reservatets långsiktiga vård i enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252).

Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är att:

- bevara och utveckla ett område med ekdominerat trädskikt, äldre grova lövträd och tallar, hålträd och död ved och en varierad och flerskiktad struktur,
- mader och kringliggande vattenområden bidrar till ett rikt fågelliv med lämpliga ostörda miljöer för häckning och födosök,
- det rörliga friluftslivet ska ges möjlighet till naturupplevelser under förutsättning att det inte påverkar naturvärdena negativt.

Syftet ska uppnås genom att:

- områdets skyddsvärda naturmiljöer bevaras genom föreskrifter som reglerar jord- och skogsbruk och olika typer av exploatering,
- områdets skogar i huvudsak får präglas av naturliga processer. Skogar påverkade av skogsbruk restaureras för att utvecklas mot naturskogar rika på lövträd, gran begränsas och livsmiljöer kan nyskapas för att gynna skyddsvärda växter och djur,
- lämpliga åtgärder för att främja upplevelsevärdena vidtas.

Föreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. bedriva täkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller annan jordart
2. borra, spränga, schakta, gräva, dämna, dika, dikesrensa, fylla ut, tippa, anordna upplag eller utföra annan liknande åtgärd på land eller i vatten
Anmärkning:
Tillfälligt upplag i samband med skötselåtgärder får ske.
3. anlägga väg, parkeringsplats eller vändplats
4. uppföra byggnad, ledning, mast, vindkraftverk eller annan anläggning
5. avverka, gallra, beskära, röja, så, plantera träd eller buskar eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller skada enskilda träd eller buskar
Anmärkningar:
Gran får avverkas och köras ut till och med år 2025.
6. skada, ta bort eller upparbeta dött träd, vindfälle eller döda grenar
7. sprida bekämpningsmedel, gödsel, kalk eller annat jordförbättringsmedel
8. ändra växt- och djurlivets sammansättning genom att föra in, så eller plantera ut arter på land eller i vatten
9. utfodra vilt, sätta upp saltsten för vilt eller anlägga åtel
10. anlägga eller bedriva fiskodling
11. på våtmark transportera ut fällt vilt med fordon förutom med fyrhjuling eller dragare med liknande marktryck

Följande åtgärder är förbjudna att vidta utan Länsstyrelsens tillstånd:

12. uppföra anordning för tamboskap t.ex. vindskydd eller insamlingsfälla
13. uppföra jakttorn
14. öppna upp siktgata för jaktens behov
15. bedriva tävlings-, övnings- eller lägerverksamhet
16. sätta upp tavla, skylt, affisch, snitsel, konstföremål eller liknande
Anmärkning:
Jaktpass får markeras med skylt.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla att följande åtgärder vidtas inom reservatet

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar iordningställs och åtgärder vidtas:

1. utmärkning av reservatsgräns och information om reservatet
2. skötsel som behövs för att bevara och utveckla naturvärdena:
 - slåtter och betesdrift om inte fastighetsägaren själv utför detta, eller anlitar annan brukare,
 - restaurering och skötsel av skog inbegripande röjning, gallring, sådd/plantering av naturligt förekommande träd och buskar samt frihuggning av träd,
 - tillskapande och utplacering av död ved (inkl. död ved från områden utanför reservatet), hamling, veteranisering, flytt av vindfällan,
 - naturvårdsbränning,
 - bekämpning av invasiva arter främmande eller expansiva arter och, på mader, igenväxningsvegetation,
 - uppsättning av fågel-, fladdermus- eller insektsholkar,
 - utsättning av i naturtyperna naturligt förekommande arter,
 - skapande av jordblottor för att gynna växt- och djurliv,
 - hydrologisk restaurering och biotopvård i vatten.
3. anordningar för allmänheten i form av parkeringsplats, informationsplats, strövstig, rastplats och vindskydd
4. åtgärder för vetenskaplig undersökning med skriftligt tillstånd från Länsstyrelsen
5. tillfälliga upplag i samband med skötselåtgärder
6. användning av vägar i den utsträckning som behövs för att utföra skötselåtgärder enligt skötselplan

C. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom området
Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. skada naturföremål eller ytbildning, t.ex. genom att gräva, borra, måla eller mejsla
2. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar
3. plocka, skada eller gräva upp örter, svampar, mossor, lavar eller andra växter annat än plockning av enstaka exemplar av icke-fridlysta arter. Bär och matsvamp får plockas för husbehov
4. samla in insekter, snäckor, maskar eller andra ryggradslösa djur annat än enstaka exemplar av icke-fridlysta arter

5. framföra eller parkera motordrivet fordon eller släpvagn
6. störa eller skada djurlivet t.ex. genom närgånget uppträdande vid bo- eller lekplats

Följande åtgärder är förbjudna att vidta utan Länsstyrelsens tillstånd:

7. vetenskaplig undersökning som omfattar åtgärder reglerade i föreskrifterna C1 – C6
8. sätta upp tavla, skylt, affisch, snitsel, konstföremål eller liknande
9. bedriva tävlings-, övnings- eller lägerverksamhet

Föreskrifterna hindrar inte:

- förvaltaren eller den som arbetar på förvaltarens uppdrag att utföra de åtgärder som framgår av ovan angivna B-föreskrifter som behövs för reservatets vård eller uppföljning av bevarandestatus.
- normalt underhåll av vägar eller stigar. Träd som fallit eller grenar som kapats vid underhåll ska inte tas bort utan flyttas inom naturreservatet.
- anläggning och underhåll av mindre bryggor och båtplatser i sjöarna Kalven och Viren i enlighet med lagstiftning gällande strandskyddsområden (i miljöbalkens 7 kapitel).
- rensning av sundet mellan sjöarna Kalven och Viren i enlighet med lagstiftning gällande vattenverksamhet (i miljöbalkens 11 kapitel).

Föreskrifterna under C gäller omedelbart, även om de överklagas.

Med Länsstyrelsens tillstånd enligt föreskrifterna ovan avses inte en dispensprövning utan endast att Länsstyrelsen i skriftlig form kan ge sitt tillstånd till en åtgärd efter att denna beskrivits på lämpligt sätt.

Utöver ovan angivna föreskrifter gäller annan lagstiftning, bl.a. miljöbalken, jaktlagstiftning, terrängkörningslagen och kulturmiljölagen.

SKÄLEN FÖR BESLUTET

Skälen för beslutet är områdets prioriterade bevarandevärden, naturtypen näringsfattig ekskog (9190) samt friluftsliv. Bildandet av naturreservatet bedöms främja bevarandet av de utpekade värdena.

Naturreservatets högsta biologiska värden är knutna till en ädellövskog där ek dominerar och där hassel, asp, björk och tall också bidrar till områdets naturvärden. I områdets nordvästra del finns mindre kullar där vegetationen är rikare än i resten av området och där blåsippa växer tillsammans med hassel. Uppväxande gran påverkar lövträd i området negativt.

Bevarandevärdena hotas av skogsbruk och av att gran expanderar i området. För att gynna de prioriterade bevarandevärdena behövs föreskrifter och

skötselåtgärder som möjliggörs i och med att beslut om naturreservat fattas. Skötselåtgärderna specificeras närmare i bilaga 2.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

År 2016 inkom en av fastighetsägarna till Länsstyrelsen med en intresseanmälan om formellt skydd (Komet). Länsstyrelsen har därefter utrett avgränsningen av naturreservatet och 2019 och 2020 har överenskommelser om intrångsättning träffats mellan fastighetsägarna och Länsstyrelsen.

Ärendets beredning

Förslaget till beslut och skötselplan skickades den 11 juni 2020 till sakägare som förelades att komma in med eventuella erinringar.

Myndigheter, ideella föreningar m.fl. har samtidigt lämnats tillfälle att yttra sig över förslaget.

Synpunkter på förslaget till beslut

Skogsstyrelsen ser positivt på att naturreservatet bildas enligt remitterat förslag.

Tingsryds kommun ställer sig positiva till att naturreservatet bildas och har inget att erinra.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

Området är inte påverkat av trakthyggesbruk genom slutavverkning, markberedning eller plantering. Skogen på den östra delen av näset är registrerad som ett objekt med höga naturvärden i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering 1998.

Eftersom gran ska tas bort till förmån för andra trädslag har markägaren rätt att fram till utgången av 2025 avverka och köra ut gran ur naturreservatet i enlighet med tidigare avtal och skötselplan för reservatet.

Bevarandet av naturvärdena går inte att förena med skogsbruk eller exploatering och ett långsiktigt skydd garanteras genom ett naturreservat. Utan ett beslut om naturreservat riskerar de höga naturvärdena att gå förlorade genom avverkning eller avsaknad av skötselåtgärder. Förutsättningarna att bevara områdets biologiska mångfald och livsmiljöer bedöms som goda om bevarandemålen uppfylls i enlighet med fastställd skötselplan.

Beslutet följer regionala och nationella riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden samt Sveriges miljö kvalitetsmål. Bildande av naturreservatet Näsen bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålen ”Levande skogar” och ”Ett rikt växt- och djurliv”. Målen uppfylls genom att sammanlagt 19,5 ha produktiv skogsmark undantas från skogsproduktion.

Länsstyrelsen bedömer att föreslagna föreskrifter är nödvändiga för att skydda de naturvärden som finns i reservatet.

Länsstyrelsen anser, vid en intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, att reservatsföreskrifternas utformning innebär en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och det intrång detta innebär för enskilds rätt att använda mark och vatten. Reservatsbildningen är förenlig med miljöbalkens mål i 1 kap. 1 § och bestämmelserna om hushållning med mark och vatten i 3 och 4 kap. miljöbalken.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmissiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Naturreservatets namn	Näsen
NVR-id	2048699
Län	Kronoberg
Kommun	Tingsryd
Natura 2000-område	Området ingår ännu inte i nätverket men kan komma att föreslås i framtiden
Distrikt	Linneryd, Älmeboda
Gränser	Enligt karta, bilaga 1
Lägesbeskrivning	Näsen ligger ca 5 km sydost om Linneryd.
Centrumkoordinater	X: 502968, Y: 6325321
Kartblad Index 100 km	63F
Naturgeografisk region	Smålands skogs-/sjörik slätt
Huvudsaklig objektkategori	Ä, Ädellövskog
IUCN-kategori	IV, Habitat/Artskyddsområde
Fastigheter och ägarkategori	Bastanäs 2:32 Privat Blötvik 1:19 Privat Fryggestorp 3:2 Privat Rolsmo 1:15 Privat Rolsmo 1:17 Privat Rolsmo 1:23 Privat Rolsmo 2:4 Privat
Servitut/rättigheter/ samfälligheter	Hammarsnäs fiskesamfällighet Fiskesamfällighet för Bastanäs Norregårds hemman Fiskesamfällighet för Bastanäs Södergårds hemman Fiskesamfällighet för Rolsmo hemman
Sakägare	Enligt bilaga 3
Areal	Totalareal 64,9 ha, varav 32,2 ha land och 32,7 ha vatten
Förvaltare	Länsstyrelsen i Kronobergs län

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Naturreseptatet omfattar ett näs i sydvästra delen av sjön Viren. Norr om näset går vattenområdet under namnet Kalven, vilken dock står i förbindelse med Viren genom ett sund vari den nordöstra reservatsgränsen löper. I naturreseptatet ingår också mader utan trädvegetation samt mindre holmar med skog på eller i anslutning till maderna.

Huvuddelen av området är ursvallad blockig morän där träd fått fäste mellan stenarna. På några mindre kullar är jordlagren tjockare och vegetationen rikare med blåsippa och hassel i fält- och buskskikt. Trädskiktet domineras av ek tillsammans med gran, den sistnämnda är under expansion. Enstaka äldre granar finns också, framför allt i den östra delen av området. Vid sidan av ek förekommer äldre hassel, asp, björk och tall som också har stora naturvärden knutna till sig.

Skötselåtgärderna i naturreseptatet syftar till att bevara och restaurera områdets naturvärden för att på sikt skapa ett större sammanhängande område med höga naturvärden. Reservatet ska på sikt också fungera som en spridningskälla för arter till det omgivande landskapet.

KUNGÖRELSE

Länsstyrelsen kungör detta beslut i vår författningssamling. Vi för också in kungörelse om beslutet i ortstidning i enlighet med 27 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252). I detta fall för vi in kungörelsen i tidningen Smålandsposten. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen är införd i tidningen.

Beslutet i sin helhet finns tillgängligt på Länsstyrelsen, Kungsgatan 8, Växjö och på Länsstyrelsens hemsida, www.lansstyrelsen.se/kronoberg.

DU KAN ÖVERKLAGA BESLUTET

Se bilaga 5.

DE SOM MEDVERKAT I BESLUTET

Beslutet har fattats av landshövding Maria Arnholm med naturskyddshandläggare Love Eriksen som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsrådet Kristina Zetterström, avdelningschefen Martin Sjödahl, enhetschefen Elisabet Ardö, länsjuristen Saramaria Johansson, arkeologen Sofie Ekstrand och naturvårdsförvaltaren Emil Persson medverkat.

SÅ HÄR HANTERAR LÄNSSTYRELSEN PERSONUPPGIFTER

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

BILAGOR

1. Beslutskarta
2. Skötselplan

3. Sakägarförteckning och sändlista
4. Miljöbalkens regler om naturreservat
5. Överklagandehänvisning

